T079 BL IX (34) 1450 Căn Bản Thuyết Nhất Hữu Bộ Tỳ Nại Da Phá Tăng Sự Q15

Tạng Luật (Linh Sơn Pháp Bảo)

SOÁ 1450 - CAÊN BAÛN THUYEÁT NHAÁT THIEÁT HÖÕU BOÄ TYØ NAÏI DA PHAÙ TAÊNG SÖÏ, Quyeån 15 1

CAÊN BAÛN THUYEÁT NHAÁT THIEÁT HÖÕU BOÄ
TYØ NAÏI DA PHAÙ TAÊNG SÖÏ
QUYEÅN 15

Phaät baûo caùc Bí-soâ: “khoâng phaûi chæ ngaøy nay maø ngaøy xöa, Ñeà-baø-ñaït-ña cuõng ñaõ khoâng bieát aân, khoâng baùo aân. Caùc thaày laéng nghe: Thuôû xöa taïi thaønh Baø-la-neâ-tö coù moät thoân, caùch thoân khoâng xa coù moät khu röøng lôùn, hoa quaû sum sueâ, coù suoái trong… tieân Kieàu thi ca ôû trong röøng naøy, haèng ngaøy aên traùi caây ruïng, maëc aùo voû caây, do taâm töø bi neân caùc loaøi caàm thuù ñeàu ñeán nöông töïa. Luùc ñoù coù con voi meï ñang sanh con, boãng nghe tieáng sö töû gaàm, sôï ñeán noåi vaõi phaân vaø nöôùc tieåu neân boû voi con ôû ñoù boû chaïy maát. Tieân nhaân ñi löôïm traùi caây ruïng nhìn thaáy voi con naøy, bieát noù laïc meï neân khôûi taâm töø bi coá tìm voi meï cho noù nhöng tìm khoâng ra. Tieân nhaân lieàn daãn voi con veà nuoâi döôõng, voi lôùn daàn vaø phaù hoaïi hoatraùi nôi tieân ôû, tieân giaän quôû traùch neân voi ngöøng phaù. Voi caùng lôùn caøng hung döõ, phaù hoaïi caây röøng, duø tieân quôû traùch voi cuõng khoâng chòu nghe lôøi, laïi coøn sanh taâm laøm haïi tieân; tieân chaïy vaøo trong thaát, voi duøng voøi quaät tieân vaø laøm saäp nöûa caên nhaø roài boû ñi. Phaät baûo caùc Bí-soâ: “tieân nhaân thuôû xöa chính laø thaân ta ngaøy nay, con voi döõ chính laø Ñeà-baø-ñaït-ña. Thuôû xöa khoâng bieát aân, khoâng baùo aân vaø nay cuõng vaäy. Ñeà-baø-ñaït-ña laïi coù haønh ñoäng voâ aân, khoâng baùo aân, caùc thaày laéng nghe: Thuôû xöa taïi thaønh Baø-la-neâ-tö coù vua teân laø Ñaïi ñeá thích quaân, ñaát nöôùc phoàn thònh, daân chuùng soáng an vui. Vua coù phu nhaân teân laø Nguyeät quang, heã naèm moäng thaáy vieäc gì ñeàu coù thaät. Luùc ñoù Boà-taùt hieän thaân laøm Nai chuùa coù thaân maøu hoaøng kim tuyeät ñeïp, nhìn khoâng thaáy chaùn; do bieát mình tuyeät ñeïp neân Nai raát sôï thôi saên saên ñuoåi, thöôøng töï giaáu mình. Thuôû ñoù caàm thuù coù theå hieåu tieáng noùi cuûa nhau, coù moät con chim vöøa gaëp Nai chuùa lieàn yeâu meán, noù hoûi: “vì sao Nai aên coû vôùi daùng veû lo sôï nhö vaäy?”, Nai ñaùp: “vì toâi coù saéc hoaøng kim tuyeät

SOÁ 1450 - CAÊN BAÛN THUYEÁT NHAÁT THIEÁT HÖÕU BOÄ TYØ NAÏI DA PHAÙ TAÊNG SÖÏ, Quyeån 15 2

ñeïp neân raát sôï thôï saên gieát haïi, duø khi ñang aên coû cuõng sanh taâm lo sôï", chim noùi: "ban ñeâm toâi cuõng sôï chim cuù, töø nay veà sau chuùng ta baûo veä laãn nhau. Ban ngaøy toâi ñaäu ôû treân caây neáu thaáy coù vieäc gì seõ baùo cho Nai bieát, ban ñeâm Nai neáu thaáy coù vieäc gì thì baùo cho toâi bieát". Caïnh khu röøng coù moät con soâng, luùc ñoù coù hai keû thuø gaëp nhau, moät ngöôøi khoûe maïnh hôn baét troùi ngöôøi kia neùm xuoáng con soâng naøy, ngöôøi kia bò nöôùc cuoán troâi lieàn keáu lôùn : "ai cöùu ñöôïc toâi, toâi seõ laøm noâ leä cho ngöôøi ñoù". Nai chuùa cuøng naêm traêm quyeán thuoäc ñang uoáng nöôùc beân bôø soâng, nghe tieáng keâu naøy lieàn khôûi töø bi ñònh xuoáng soâng cöùu. Chim noùi: "ngöôøi ñaàu ñen naøy khoâng bieát aân nghóa, khoâng neân cöùu; neáu cöùu e ngöôøi ñoù seõ haïi Nai chuùa", do töø bi neân Nai khoâng nghe lôøi chim, xuoáng soâng bôi ñeán choã ngöôøi bò chìm cöùu vôùt leân bôø, duøng mieäng côûi troùi cho roài ñôïi ñeán khi tænh, Nai chæ cho ngöôøi ñoù ñöôøng veà. Ngöôøi bò chìm naøy quyø xuoáng chaép tay noùi: "toâi ñöôïc aân nhaân cöùu soáng, xin ñöôïc ôû laïi laøm noâ leä ñeå baùo aân saâu", Nai chuùa noùi keä: "Khoâng caàn laøm noâ leä, Cuõng khoâng caàn haàu haï, Chæ ñöøng noùi gaëp ta, Vì sôï hoï loät da" Chæ caàn oâng ñöøng noùi coù gaëp toâi laø ñaõ baùo aân toâi roài, vì sao, vì thaân toâi coù saéc hoaøng kim tuyeät ñeïp, neáu thôï saên bieát seõ tìm caùch gieát toâi ñeå laáy da". Ngöôøi bò chìm noùi: "xin nghe theo lôøi cuûa aân nhaân, toâi nhaát ñònh khoâng noùi", noùi roài ñöùng daäy höõu nhieãu Nai chuùa ba voøng roài ñi. Luùc ñoù phu nhaân Nguyeät quang sau khi thoï duïc laïc xong meät moõi naèm nguû, trong moäng thaáy Nai chuùa thaân saéc hoaøng kim tuyeät ñeïp ñang ngoài treân toøa sö töû thuyeát phaùp saâu xa cho vua vaø daân chuùng nghe. Tænh daäy lieàn keå vieäc trong moäng cho vua nghe, vua nghe roài suy nghó: "laøm gì coù vieäc Nai ngoài treân toøa sö töû thuyeát phaùp cho moïi ngöôøi nghe", phu nhaân dòu daøng noùi nhöõng lôøi laøm vui loøng vua, khi thaáy vua hoan hæ, baø lieàn aân caàn caàu xin vua tìm kieám Nai coù thaân saéc hoaøng kim cho baø. Vua lieàn ra lònh thôï saên trong nöôùc taäp hoïp ñeán trong cung vaø hoûi hoï: "ta nghe trong nöôùc coù con Nai thaân saéc hoaøng kim, caùc oâng coù nhìn thaáy khoâng; neáu thaáy thì haõy baét laáy noù, duøng daây meàm troùi laïi, ñöøng laøm noù bò thöông roài daãn ñeán choã ta", caùc thôï saên noùi: "chuùng thaàn saên baén ñaõ nhieàu naêm nhöng chöa töøng thaáy coù Nai nhö vaäy, vua nghe noùi noù ôû nôi naøo, chuùng thaàn seõ ñeán ñoù baét cho vua". Vua lieàn ra lònh ñaùnh troáng thoâng baùo trong daân chuùng, ai thaáy bieát Nai coù thaân saéc hoaøng kim ôû nôi naøo, ñeán baùo cho vua seõ ñöôïc thöôûng naêm traêm tuï laïc. Luùc ñoù ngöôøi bò

SOÁ 1450 - CAÊN BAÛN THUYEÁT NHAÁT THIEÁT HÖÕU BOÄ TYØ NAÏI DA PHAÙ TAÊNG SÖÏ, Quyeån 15 3

chìm tröôùc kia nghe tin naøy roài suy nghó: "ta nay ngheøo khoå raát muoán ñöôïc troïng thöôûng, nhöng vì baùo aân neân khoâng theå noùi". Phaät baûo caùc Bí-soâ:

“thöôøng tình heã höõu tình bò naêm duïc troùi buoäc thì khoâng coù vieäc aùc gì maø khoâng laøm”. Do loøng tham thuùc ñaåy, ngöôøi bò chìm tröôùc kia laïi nghó: “nay ta phaûi boäi aân baùo oaùn thì môùi khoâng coøn ngheøo khoå nöõa”, nghó roài lieàn ñeán cung vua, noùi vôùi ngöôøi giöõ cöûa laø muoán baùo cho vua bieát choã ôû cuûa Nai coù thaân saéc hoaøng kim. Vua nghe roài lieàn taäp hoïp quaàn thaàn vaø daãn theo binh lính, daân trong nöôùc thaáy vua xa giaù ñeán choã Nai cuõng ñeàu ñi theo. Luùc ñoù con chim baïn cuûa Nai chuùa ôû treân caây töø xa thaáy ñaùm ñoâng ngöôøi ñi ñeán choã Nai lieàn bay xuoáng baùo cho Nai bieát: “ngöôøi bò chìm tröôùc ñaây laø keû boäi aân, vaäy maø Nai khoâng chòu nghe lôøi toâi”, nai chuùa hoûi nguyeân do, chim noùi: “ngöôøi aáy ñaõ daãn vua vaø binh lính ñeán vaây baét Nai ñaáy”. Nghe tieáng cuûa ñaùm ñoâng ngöôøi, ngaøn con nai quyeán thuoäc cuûa Nai chuùa ñeàu boû chaïy taùn loaïn, Nai chuùa suy nghó: “neáu ta boû chaïy, binh lính seõ tìm kieám vaø seõ gieát quyeán thuoäc cuûa ta, ta thaø cheát ñeå chuùng ñöôïc soáng”, nghó roài lieàn ñi ñeán tröôùc vua. Troâng thaáy Nai chuùa, ngöôøi bò chìm tröôùc kia lieàn giô tay chæ vaø noùi vôùi vua: “Nai chuùa coù thaân saéc hoaøng kim ñang ñi ñeán”. Phaät baûo caùc Bí-soâ: “Neáu chuùng sanh taïo nghieäp aùc thì khoâng caàn ñôïi ñeán kieáp sau môùi chòu quaû baùo maø thoï baùo hieän tieàn”. Do voâ aân laïi taïo nghieäp aùc neân ngöôøi bò chìm tröôùc kia vöøa duøng tay chæ, tay lieàn ruïng xuoáng ñaát. Vua thaáy roài lieàn hoûi roõ nguyeân do, ngöôøi bò chìm tröôùc kia ñau ñôùn noùi keä: “Ngöôøi khoeùt vaùch aên troäm, Chöa thaät goïi laø troäm, Coù aân maø khoâng baùo, Môùi thaät goïi laø troäm”. Vua nghe keä roài hoûi: “baøi keä naøy coù yù nghóa gì, ta khoâng hieåu?”, ngöôøi bò chìm ñem söï vieäc tröôùc kia keå laïi cho vua nghe, vua nghe roài lieàn noùi keä: “Bò chìm voâ aân, Vì sao thaân ngöôi, Khoâng vaøo ñòa nguïc. Vì sao löôõi ngöôi, Khoâng naùt traêm maûnh. Sao thaàn Kim cang, Tay caàm dao gaäy,

SOÁ 1450 - CAÊN BAÛN THUYEÁT NHAÁT THIEÁT HÖÕU BOÄ TYØ NAÏI DA PHAÙ TAÊNG SÖÏ, Quyeån 15 4

Khoâng gieát haïi ngöôi. Taát caû quyû thaàn, Sao khoâng ñaùnh ngöôi. Ngöôi ñaõ boäi aân, Sao chòu baùo nhoû?” Bieát Nai chuùa laø ñaïi Boà-taùt coù ñaïi oai ñöùc neân vua baûo quaàn thaàn: “haõy môû hoäi cuùng döôøng Nai chuùa, caùc khanh haõy trôû veà cho ngöôøi queùt doïn saïch seõ ñöôøng ñi, treo phan phöôùng naêm saéc vaø raõi caùc höông thôm ñeå nghinh ñoùn ta vaø Nai chuùa vaøo thaønh”, quaàn thaàn laøm theo lôøi vua baûo. Luùc ñoù vua ñeå Nai chuùa ñi tröôùc, mình vaø caùc ñaïi thaàn ñi sau, khi vaøo thaønh, vua cho ñaët moät toøa sö töû ngay tröôùc cöûa cung roài thænh Nai chuùa ngoài leân; vua, phu nhaân, theå nöõ, vöông töû, quaàn thaân vaø daân chuùng ngoài vaây quanh, Nai chuùa lieàn noùi dieäu phaùp. Sau khi nghe phaùp xong, vua vaø ñaïi chuùng thænh Nai chuùa truyeàn trao naêm giôùi; thaáy taát caû höõu tình ñeàu höôùng veà giaùc ngoä, vua hoan hæ noùi vôùi Nai chuùa: “xin cuùng döôøng Nai chuùa vuøng nuùi röøng vaø ñoàng coû nôi Nai chuùa ôû. Töø nay veà sau toâi seõ döùt haún vieäc saùt sanh vaø ra lònh cho daân chuùng trong nöôùc khoâng ñöôïc ñi saên nöõa. Nguyeän cho caùc höõu tình khaép moïi nôi ñeàu khoâng coøn lo sôï”. Phaät baûo caùc Bí-soâ: “Nai chuùa thuôû xöa chính laø thaân ta ngaøy

nay, keû bò chìm voâ aân thuôû xöa chính laø Ñeà-baø-ñaït-ña; thuôû xöa voâ aân vaø nay cuõng vaäy. Ñeà-baø-ñaït-ña laïi coù haønh ñoäng voâ aân, caùc thaày laéng nghe: Thuôû xöa trong moät tuï laïc thuoäc vuøng bieân cuûa thaønh Baø-la-neâ- tö, coù moät ngöôøi laøm ngheà keát voøng hoa ; beân tuï laïc coù moät con soâng, haèng ngaøy ngöôøi naøy phaûi qua beân kia soâng haùi hoa mang veà ñeå keát voøng hoa. Hoâm ñoù, khi saép qua soâng, oâng löôïm ñöôïc moät traùi xoaøi traùi muøa troâi treân soâng vaø ñem cho ngöôøi giöõ cöûa thaønh, ngöôøi naøy laïi ñem cho trong cung, ngöôøi trong cung naøy laïi ñem daâng cho vua, vua laïi ñem cho vuông phi. Vöông phi aên roài khen ngon laïi theo vua xin nöõa, vua hoûi ngöôøi trong cung kia ñaõ ñöôïc traùi aáy töø ñaâu, ñaùp laø töø ngöôøi giöõ cöûa thaønh, vua laïi hoûi ngöôøi giöõ cöûa thaønh ñaõ ñöôïc traùi ñoù töø ñaâu, ñaùp laø töø ngöôøi keát voøng hoa, vua laïi cho goïi ngöôøi keát voøng hoa ñeán hoûi ñaõ ñöôïc traùi ñoù töø ñaâu, ñaùp: “thaàn löôïm ñöôïc trong soâng”, vua noùi: “khanh haõy ñeán ñoù tìm kieám theâm traùi ñoù mang veà ñaây”. Ngöôøi keát voøng hoa vaâng lònh vua mang theo löông thöïc ñeán ñoù, ñi theo doøng nöôùc chaûy tìm kieám ñeán moät ngoïn nuùi cao vaø thaáy caây traùi ñoù moïc treân vaùch nuùi. Vaùch nuùi cheo leo, khæ vöôïn coøn khoâng leo leân tôùi huoáng chi con ngöôøi; sau nhieàu ngaøy tìm kieám ñöôøng ñi leân, löông thöïc cuõng heát, ngöôøi keát voøng hoa

SOÁ 1450 - CAÊN BAÛN THUYEÁT NHAÁT THIEÁT HÖÕU BOÄ TYØ NAÏI DA PHAÙ TAÊNG SÖÏ, Quyeån 15 5

suy nghó: “ta vaâng lònh vua tìm traùi caây ñoù, neáu khoâng laáy ñöôïc thì laøm sao trôû veà”. Vì muoán laáy cho ñöôïc traùi caây aáy mang veà neân khoâng tieác thaân maïng, duøng tay baùm vaøo vaùch nuùi cheo leo ñeå leo leân, chöa leo tôùi choã caây ñoù thì ñaõ rôùt xuoáng moät vöïc saâu ôû beân döôùi. Luùc ñoù Boà-taùt mang thaân vöôïn chuùa ñang ñi ôû döôùi khe nuùi, thaáy ngöôøi naøy rôùt xuoáng lieàn khôûi taâm cöùu vôùt, lieàn töï laáy moät taûng ñaù lôùn coù troïng löôïng baèng con ngöôøi vaùc treân löng roài taäp vaän chuyeån leân xuoáng. Khi bieát söùc mình coù theå, vöôïn chuùa xuoáng vöïc saâu coõng ngöôøi ñoù leân; sau khi leân khoûi vöïc saâu thì vöôïn chuùa meät nhoaøi. Thuôû ñoù loaøi caàm thuù noùi ñöôïc tieáng ngöôøi, vöôïn chuùa hoûi ngöôøi keát voøng hoa vì sao bò rôùt xuoáng vöïc, ngöôøi naøy ñem söï vieäc treân keå laïi, vöôïn chuùa nghe roài suy nghó: “neáu ngöôøi naøy khoâng haùi ñöôïc traùi aáy seõ bò vua baét toäi, ta neân haøi giuøm cho anh ta”. Vöôïn chuùa tuy ñaõ meät nhoaøi nhöng vaãn coá gaéng leo leân caây ôû treân vaùch nuùi cheo leo ñoù haùi traùi quaêng xuoáng cho ngöôøi keát voøng hoa; ngöôøi naøy sau khi aên no roài duøng vaït aùo ñöïng nhöõng traùi coøn laïi ñeå mang veà cho vua. Luùc ñoù vöôïn chuùa trôû xuoáng noùi vôùi ngöôøi naøy raèng: “toâi raát moõi meät caàn phaûi nguû moät laùt, anh haõy canh chöøng cho toâi nguû”, lieàn ñaùp laø seõ canh chöøng nhöng khi vöôïn chuùa nguû thì ngöôøi naøy suy nghó: “löông thöïc mang theo ñaõ heát, nhöõng traùi coøn laïi naøy ta khoâng theå aên; ta neân gieát con vöôïn naøy laáy thòt phôi khoâ ñeå laøm löông thöïc ñi ñöôøng thì môùi coù theå trôû veà ñöôïc”, nghó roài lieàn rinh moät taûng ñaù lôùn ñaäp vaøo ñaàu vöôïn laøm cho xöông tuûy ñeàu naùt tan vaø vöôïn cheát. Luùc ñoù thieân thaàn treân khoâng trung thaáy vieäc

naøy roài lieàn noùi keä: “Thöøa söï cung kính, Gioáng nhö baïn laønh, Coù ngöôøi nhö vaäy, Laïi khoâng baùo aân”. Phaät baûo caùc Bí-soâ: “vöôïn chuùa thuôû xöa chính laø thaân ta, ngöôøi keát voøng hoa chính laø Ñeà-baø-ñaït-ña; thuôû xöa ñaõ khoâng baùo aân, ngaøy nay cuõng vaäy. Ñeà-baø-ñaït-ña coøn coù haønh ñoäng voâ aân, khoâng baùo aân; caùc thaày laéng nghe: Thuôû xöa trong moät röøng nuùi vôùi ñuû loaïi hoa quaû, coù chim teân laø Goõ caây, laïi coù moät sö töû chuùa thöôøng baét nai aên thòt. Moät hoâm, sö töû chuùa baét gieát nai aên thòt vaø bò maéc xöông ôû coå hoïng, khoâng laøm sao laáy ra ñöôïc, cuõng khoâng theå aên gì ñöôïc trong moät thôøi gian daøi neân sö töû chuùa trôû neân gaày yeáu vaø ñoùi khaùt. Chim Goõ caây thaáy vaäy lieàn hoûi nguyeân do, sö töû keå laïi söï vieäc, chim noùi: “toâi seõ chöõa khoûi cho Ngaøi, Ngaøi laø vua cuûa loaøi thuù, Ngaøi coù theå baùo aân toâi baèng caùch haèng ngaøy cung caáp thöùc

aên cho toâi ñöôïc khoâng?”, sö töû chuùa nhaän lôøi, chim suy nghó: “ta ñôïi luùc oâng ta nguû môùi laáy xöông ra tröôùc roài seõ cho oâng ta bieát sau”, nghó roài chim lieàn bay ñi tìm thöùc aên. Luùc ñoù gaëp gioù maùt thoåi, sö töû lieàn nguû ngon laønh, chim lieàn ngaäm khuùc caây vaïch mieäng sö töû ra xem roài chui vaøo gaép khuùc xöông ra. Moät laùt sau, sö töû tænh daäy lieàn phaùt hieän khuùc xöông trong coå hoïng ñaõ ñöôïc laáy ra roài, khoâng coøn ñau ñôùn nöõa. Noù lieàn ngoài daäy uoán thaân mình, chìm lieàn töø treân caây bay xuoáng ñöa khuùc xöông cho sö töû xem vaø noùi: “moïi ñau ñôùn cuûa Ngaøi ñeàu do khuùc xöông naøy”, sö töû noùi: “ta bò ñau ñôùn ñaõ laâu, nay môùi ñöôïc khoûi ; töø nay ta seõ cung caáp cho chim , vì vaäy haèng ngaøy chim haõy ñeán ñaây”, chim nghe roài vui möøng bay ñi. Thôøi gian sau, khi sö töû ñang aên, chim Goõ caây bò chim caét röôït ñuoåi lieàn bay ñeán choã sö töû xin thöùc aên, sö töû noùi keä: “Ta laøm vieäc gieát haïi, Taùnh aùc, haïnh cuõng aùc, Raêng ta raát beùn nhoïn, Vaøo mieäng ta ra ñöôïc, Neân phaûi töï vui möøng, Sao coøn ñoøi gì nöõa?”. Chim nghe roài lieàn noùi keä: “Vaät rôi xuoáng bieån maát, Moäng tænh daäy lieàn maát, Haàu ngöôøi aùc cuõng maát. Giuùp ñôõ keû voâ aân, Ñoù môùi laø maát nhieàu, Toâi theo Ngaøi ñoøi gì”. Noùi xong, chim lieàn bay ñi. Phaät baûo caùc Bí-soâ: “chim Goõ caây thuôû xöa chính laø thaân ta ngaøy nay, sö töû chuùa chính laø Ñeà-baø-ñaït-ña; thuôû xöa voâ aân, ngaøy nay cuõng vaäy. Ñeà-baø-ñaït-ña laïi coù haønh ñoäng voâ aân, khoâng baùo aân. Caùc thaày laéng nghe: Thuôû xöa taïi thaønh Baø-la-neâ-tö coù moät ngöôøi ngheøo thöôøng ñi kieám cuûi baùn ñeå sinh soáng. Moät hoâm, ngöôøi naøy mang daây vaø buùa ñeán bìa röøng ñònh chaët caây laáy cuûi, boãng gaëp möa baõo traùi muøa, baûy ngaøy chöa döùt. Ñeå traùnh möa baõo, ngöôøi naøy ñi ñeán beân vaùch nuùi vaø thaáy moät caùi hang, vöøa chui vaøo hang lieàn thaáy moät con gaáu ôû trong ñoù, anh hoaûng sôï boû chaïy ra. Gaáu thaáy vaäy lieàn baûo ñöøng sôï, tuy nghe gaáu noùi nhö vaäy, anh ta vaãn sôï, ñöùng yeân khoâng daùm nhuùc nhích; gaàu lieàn nhaác laáy anh ñöa vaøo trong hang, ñöatraùi caây cho anh ta aên nhö vaäy suoát baûy

SOÁ 1450 - CAÊN BAÛN THUYEÁT NHAÁT THIEÁT HÖÕU BOÄ TYØ NAÏI DA PHAÙ TAÊNG SÖÏ, Quyeån 15 7

ngaøy möa baõo. Ñeán ngaøy thöù taùm, gaáu ra ngoaøi hang xem thaáy möa baõo ñaõ döùt lieàn ñöa theâm traùi caây cho anh ta mang veà nhaø. Anh quyø xuoáng chaép tay noùi: “nhôø aân nhaân cöùu giuùp neân toâi môùi soáng soùt, toâi bieát laáy gì ñeàn aân”, gaáu noùi: “chæ caàn anh ñöøng noùi cho ai bieát ñaõ gaëp toâi ôû ñaây, töùc laø ñaõ ñeàn aân toâi roài”, anh höõu nhieãu moät voøng roài noùi: “troïn ñôøi toâi seõ khoâng noùi cho ai bieát”, noùi roài lieàn ñi. Veà ñeán trong thaønh, anh gaëp moät thôï saên quen bieát, thôï saên noùi: “maáy ngaøy nay khoâng thaáy anh trôû veà, gia ñình anh ñeàu cho laø anh bò möa baõo cuoán ñi hoaëc bò hoå aên thòt ñaõ cheát roài, anh do ñaâu ñöôïc soáng soùt?”, ngöôøi naøy lieàn keå laïi söï vieäc ñaõ qua. Thôï saên nghe roài lieàn hoûi: “gaáu hieän ñang ôû trong hang nuùi naøo, anh haõy chæ cho toâi”, ngöôøi naøy noùi: “toâi nhôø gaáu môùi soáng soùt, toâi khoâng theå chæ cho anh”, thôï saên lieàn duøng lôøi khuyeán duï: “neáu toâi gieát ñöôïc gaáu, toâi chæ laáy moät phaàn, coøn taát caû ñeàu cho anh”. Ngöôøi naøy nghe roài lieàn sanh taâm tham, daãn thôï saên ñeán choã gaáu ôû, thôï saên bieát choã roài lieàn chaát cuûi ôû cöûa hang ñoát, gaáu ôû trong hang bò löûa thieâu, khi saép cheát lieàn noùi keä: “Ta soáng trong nuùi naøy, Khoâng haïi moät ngöôøi naøo, Chæ aên toaøn traùi caây, Thöôøng sanh taâm töø bi. Nay ta saép cheát thieâu, Bieát phaøi laøm sao ñaây, Töï nhôù nhieäp quaù khöù, Thieän aùc nay thoï baùo” Noùi keä xong lieàn qua ñôøi, thôï saên bieát gaáu ñaõ cheát lieàn loät laáy da roài chia laøm ba phaàn, mình laáy moät phaàn, ñöa hai phaàn cho ngöôøi kieám cuûi. Ngöôøi naøy vöøa ñöa tay nhaän laáy thì hai tay lieàn ruïng xuoáng, thôï saên thaáy vieäc naøy roài khoâng daùm laáy phaàn kia lieàn trôû veà trong thaønh keå laïi cho moïi ngöôøi nghe. Vua nghe bieát vieäc naøy lieàn ñích thaân ñeán xem roài mang taám da gaáu vaøo trong chuøa, ñaùnh kieång taäp hoïp Taêng roài ñeå taám da gaáu tröôùc Taêng vaø keå laïi vieäc treân. Thöôïng toøa truï trì ñaõ chöùng quaû A-la-haùn lieàn noùi keä: “Ñaïi vöông nay neân bieát, Ñaây khoâng phaûi thaân gaáu, Maø laø thaân Boà-taùt , Seõ ñöôïc quaû voâ thöôïng, Ba ñôøi neân cuùng döôøng, Ñaïi vöông haõy xaây thaùp”

SOÁ 1450 - CAÊN BAÛN THUYEÁT NHAÁT THIEÁT HÖÕU BOÄ TYØ NAÏI DA PHAÙ TAÊNG SÖÏ, Quyeån 15 8

Vua nghe roài lieàn baûo quaàn thaàn xaây thaùp ôû choã gaáu bò thieâu cheát, duøng hoa höông, phan loïng naêm saéc ñeå cuùng döôøng, moãi naêm moät laàn. Taát caû daân chuùng, ai ñeán ñaûnh leã cuùng döôøng thaùp ñeàu ñöôïc sanh thieân. Phaät baûo caùc Bí-soâ: “con gaáu thuôû xöa chính laø thaân ta ngaøy nay, ngöôøi kieám cuûi chính laø Ñeà-baø-ñaït-ña; thuôû xöa khoâng bieát aân, khoâng baùo aân, ngaøy nay cuõng vaäy. Ñeà-baø-ñaït-ña laïi coù haønh ñoäng voâ aân, khoâng baùo aân. Caùc thaày laéng nghe: Thuôû xöa taïi thaønh Baø-la-neâ-tö coù moät ngöôøi ngheøo thöôøng ñi kieám cuûi baùn ñeå sinh soáng. Moät hoâm, ngöôøi naøy mang daây vaø buùa ñeán bìa röøng ñònh chaët caây laáy cuûi boãng gaëp con coïp; anh kinh sôï leo leân caây cao, khoâng ngôø treân caây laïi coù moät con gaáu. Gaáu thaáy anh kinh sôï

lieàn baûo ñöøng sôï roài nhaác laáy anh ñeå ôû choã an oån, luùc ñoù coïp ôû döôùi goác caây baûo gaáu: “ñoù laø chuùng sanh voâ aân, sau seõ haïi ngöôi; ngöôi khoâng neân baûo veä noù, haõy xoâ noù xuoáng ñaây cho ta aên thòt. Ta khoâng ñöôïc thöùc aên seõ khoâng ñi ñaâu”. Phaät baûo caùc Bí-soâ: “thöôøng tình cuûa theá gian laø neáu ai nöông töïa mình thì mình lieàn baûo veä, huoáng chi Boà-taùt coù ngöôøi nöông töa maø mình laïi khoâng baûo veä hay sao” Luùc ñoù gaáu noùi: “ngöôøi naøy nöông caäy ta, ta khoâng theå thaát tín”, coïp vì ñoùi neân khoâng ñöôïc thöùc aên thì khoâng chòu ñi, gaáu oâm giöõ ngöôøi nay moät hoài caûm thaáy meät neân noùi: “toâi caûm thaáy meät muoán nguû moät lat, anh neân töï caûnh giaùc vaø canh chöøng cho toâi”, noùi roài lieàn döïa vaøo ngöôøi naøy nguû vaø nghó raèng: “moät laùt tænh daäy, ta seõ noùi möôøi baøi keä phaùp cho ngöôøi naøy nghe”. Luùc ñoù, coïp baûo ngöôøi kieám cuûi : “anh coù theå ôû maõi treân caây ñöôïc bao laâu, anh neân xoâ con gaáu xuoáng ñaây, ta aên no roài seõ ñi vaø seõ khoâng haïi anh, ñeå anh ñöôïc veà nhaø”, ngöôøi naøy nghe roài lieàn khôûi nieäm aùc: “nhö lôøi coïp noùi ta khoâng theå ôû maõi treân caây”, nghó roài lieàn xoâ gaáu xuoáng. Rôi saép tôùi ñaát, gaáu lieàn tænh daäy buoät mieäng noùi ra möôøi chöõ, noùi vöøa xong thì chaïm ñaát vaø bò coïp aên thòt. Ngöôøi treân caây nghe xong möôøi chöõ naøy bieát laø phaùp bí maät cuûa gaáu muoán noùi cho mình bieát; vì maát phaùp tham caàu khoâng ñöôïc, sanh phieàn naõo neân taâm yù cuoàng loaïn, vöøa chaïy vöøa noùi ra möôøi chöõ naøy. Thaân thuoäc thaáy vaäy lieàn môøi thaày thuoác chaïy chöõa ñeàu khoâng khoûi bònh. ÔÛ caùch thaønh Baø- la-neâ-tö khoâng xa coù moät khu röøng vôùi nhieàu hoa quaû neân chim choùc caùc nôi ñeàu tuï hoïp veà ñaây. Trong röøng coù moät tieân nhaân ñaõ chöùng nguõ thoâng, thaân thuoäc cuûa ngöôøi kieám cuûi lieàn daãn anh ta ñeán choã tieân nhaân, ñaûnh leã roài baïch raèng: “anh naøy ñieân cuoàng taâm loaïn, mieäng chæ noùi ra

SOÁ 1450 - CAÊN BAÛN THUYEÁT NHAÁT THIEÁT HÖÕU BOÄ TYØ NAÏI DA PHAÙ TAÊNG SÖÏ, Quyeån 15 9

möôøi chöõ, khoâng noùi gì khaùc, chuùng con khoâng bieát phaûi chöõa trò nhö theá naøo”, tieân nhaân noùi: “ngöôøi naøy taïo aùc, voâ aân ñaõ xoâ Boà-taùt xuoáng cho coïp aên thòt ; khi saép rôi tôùi ñaát bò coïp aên thòt, Boà-taùt ñaõ noùi ra möôøi chöõ naøy, ngöôøi naøy nghe xong lieàn trôû neân ñieân cuoàng nhö theá”, thaân thuoäc cuûa ngöôøi naøy hoûi: “yù nghóa cuûa möôøi chöõ naøy nhö theá naøo?”, tieân nhaân lieàn giaûi thích cho hoï hieåu. Phaät baûo caùc Bí-soâ: “con gaáu thuôû xöa chính laø thaân ta ngaøy nay, ngöôøi kieám cuûi chính laø Ñeà-baø-ñaït-ña; thuôû xöa khoâng bieát aân, khoâng baùo aân, ngaøy nay cuõng vaäy. Ñeà-baø-ñaït-ña laïi coù haønh ñoäng voâ aân, khoâng baùo aân. Caùc thaày laéng nghe: Thuôû xöa taïi moät thaønh teân Tòch tónh, vua cai trò thaønh naøy cuõng teân laø Tòch tónh, trong nöôùc phoàn thònh, daân chuùng soáng an vui, khoâng coù troäm caép chieán tranh. Vua laïi töø bi thöông daân nhö con, thöôøng boá thí vaø thích nghe phaùp, cung caáp cho caùc Sa moân, Baø-la-moân vaø nhöõng ngöôøi ngheøo khoå coâ ñoäc ñaày ñuû. Thöôøng phaùp cuûa vua laø saùng sôùm ñeán thaêm hoûi cha meï, keá thaêm hoûi ngöôøi bònh roài môùi lo vieäc nöôùc. Luùc ñoù, coù ngöôøi ngheøo maéc bònh naëng raát

khoán khoå, thaày thuoác xem bònh ñeàu noùi laø seõ cheát neân khoâng ra toa thuoác, ngöôøi naøy lieàn ñi ñeán thaønh Tòch tónh; vöøa luùc ñoù gaëp vua cuøng haäu phi ñeán vöôøn hoa du ngoaïn, ngöôøi naøy lieàn quyø tröôùc vua than khoùc yeáu caàu cöùu giuùp. Vua nghe roài sanh taâm töø bi lieàn cho quay xe trôû veà cung, ra lònh quaàn thaàn trieäu taäp caùc thaày thuoác trong nöôùc ñeán ñeå chöõa bònh cho ngöôøi naøy. Thaày thuoác khaùm bònh xong lieàn taâu vua: "thuoác chöõa bònh naøy raát khoù kieám", vua hoûi vì sao khoù kieám, lieàn ñaùp: "caàn phaûi laáy maùu cuûa ngöôøi suoát ñôøi khoâng saân haän, ñem naáu chaùo cho ngöôøi naøy aên thì bònh môùi khoûi", vua nghe roài suy nghó: "ta khoâng theå cöùu ñöôïc moät maïng ngöôøi thì ngoâi vua vaø thaân maïng naøy coù yù nghóa gì, tröôùc nay ta chöa heà saân haän", nghó roài vua hoûi nhuõ maãu: "hoài nhoû Traãm coù hay noåi saân khoâng?", ñaùp: "luùc chaêm soùc vua, toâi coøn khoâng noåi saân, huoáng chi laø baûn thaân vua", vua laïi hoûi maãu thaân: "töø khi con sanh ra ñeán nay, meï thaáy con coù hay noåi saân hay khoâng?", ñaùp: "khi mang thai con, meï coøn khoâng noåi saân huoáng chi laø baûn thaân con", vua nghe roài raát vui möøng nghó laø mình ñaõ kieám ñöôïc thuoác, lieàn baûo thaày thuoác: "haõy chích naêm choã treân thaân ta ñeå laáy maùu", thaày thuoác noùi: "bònh nhaân laø ngöôøi haï tieän, vua laø ngöôøi cao quyù, thaàn khoâng theå chích vaøo thaân vua ñeå laáy maùu". Phaät baûo caùc Bí-soâ: "taát caû Boà-taùt ñeàu gioûi caùc phaùp theá gian". Luùc ñoù vua khôûi töø bi, töï chích vaøo naêm choã treân thaân ñeå laáy maùu ñöa cho thaày thuoác naáu chaùo; töø vöông töû cho ñeán thöù daân thaáy vieäc naøy

SOÁ 1450 - CAÊN BAÛN THUYEÁT NHAÁT THIEÁT HÖÕU BOÄ TYØ NAÏI DA PHAÙ TAÊNG SÖÏ, Quyeån 15 470

roài ñeàu rôi nöôùc maét, noùi vôùi nhau: "vua thöông moät ngöôøi maø khoâng tieác thaân maïng boû chuùng ta, khieán chuùng ta khoâng coøn nôi nöông töïa", vua nghe roài lieàn noùi: "caùc khanh chôù lo buoàn, ñaây khoâng phaøi laø vieäc xaáu". Nhö vaäy traûi qua saùu thaùng, moãi ngaøy vua ñeàu chích maùu ñeå naáu chaùo cho ngöôøi bònh aên neân thaân theå gaày oám yeáu ôùt. Chö thieân thanh tònh thaáy roài suy nghó: "vua chính laø Boà-taùt ôû Hieàn kieáp, neáu vò aáy vì vieäc naøy maø cheát thì khoâng phaûi laø vieäc toát. Chuùng ta neân duøng oai löïc cuûa chö thieân, roùt cam loà vaøo loã chaân loâng cuûa vua", nghó roài lieàn roùt cam loà vaøo loã chaân loâng cuûa vua, khieán vua ñöôïc khoûe maïnh vaø ngöôøi bònh cuõng ñöôïc bình phuïc. Sau ñoù vua caáp cho ngöôøi bònh naêm thoân, nhôø vaäy ngöôøi bònh ñöôïc ngang haøng vôùi caùc ñaïi thaàn trong thaønh Tòch tónh. Vieäc naøy lan truyeàn khaép taùm phöông trong daân gian, ngöôøi ôû trong taùm phöông nghe ñöôïc tin ñoàn naøy ñeàu ngaïc nhieân, ñi ñeán thaønh Tòch tóch gaëp ngöôøi bònh kia ñeå hoûi bieát thaät hö: "coù phaûi suoát trong saùu thaøng vua ñaõ chích maùu trò bònh cho oâng khoâng?", ngöôøi bònh voâ aân khoâng baùo aân naøy lieàn noùi vôùi moïi ngöôøi raèng: "vua aáy coù giuùp gì cho toâi ñaâu, chaúng qua laø trong thaân oâng ta coù maùu ñoäc caàn xaû boû neân môùi cho toâi, coù gì laï ñaâu", vöøa noùi xong lôøi naøy, löûa töø döôùi ñaát voït leân thieâu saïch nhaø cuûa ngöôøi naøy vaø khieán keû voâ aân bò bònh gaày oám trôû laïi. Phaät baûo caùc Bí-soâ: "vò vua thuôû xöa chính

laø thaân ta ngaøy nay, ngöôøi bònh voâ aân chính laø Ñeà-baø-ñaït-ña; Ñeà-baø-ñaït-ña laïi coù haønh ñoäng voâ aân, khoâng baùo aân. Caùc thaày laéng nghe: Thuôû xöa ôû thaønh Baø-la-neâ-tö coù vò vua cai trò... nhö treân cho ñeán caâu hoaøng haäu sanh vöông töû dung maïo ñoan nghieâm, dA-traéng hoàng, khuoân maët ñaày ñaën, caùnh tay thoøng xuoáng gioáng nhö voøi voi, traùn roäng muõi thaúng... Khi vöông töû ra ñôøi, caùc ñieàm laønh ñeàu xuaát hieän neân sau hai möôi moát ngaøy, vua môû tieäc aên möøng ñaët teân laø Thieän haïnh. Thieän haïnh baûn taùnh töø bi, thöông xoùt höõu tình, thích cuùng döôøng cho Sa moân, Baø-la-moân vaø chu caáp cho nhöõng ngöôøi ngheøo khoå, ñi xa ; vì theá vua khuyeân Thieän haïnh: "töø nay con ñöøng neân boá thí nhö vaäy nöõa, vì quoác khoá khoâng theå cung caáp ñuû". Thôøi gian sau, hoaøng haäu laïi sanh theâm moät vöông töû, khi môùi ra ñôøi caùc ñieàm baát töôøng ñeàu xuaát hieän neân ñöõïc ñaët teân laø AÙc haïnh. Phaät baûo caùc Bí-soâ: "thöôøng tình cuûa theá gian laø heã ngöôøi naøo haønh boá thí thì ñöõïc moïi ngöôøi yeâu meán, danh vang khaép nôi". Luùc ñoù vua nöôùc khaùc nghe danh Thieän haïnh, muoán gaû con gaùi cho Thieän haïnh laøm vôï neân vieát thö sai söù mang ñeán cho vua thaønh Baø- la-neâ-tö, vua ñoïc thö xong raát vui möøng baèng loøng cuoäc hoân nhaân naøy.

SOÁ 1450 - CAÊN BAÛN THUYEÁT NHAÁT THIEÁT HÖÕU BOÄ TYØ NAÏI DA PHAÙ TAÊNG SÖÏ, Quyeån 15 471

Thieän haïnh taâu vôùi vua cha: "con khoâng muoán laøm toån hao quoác khoá neân muoán ra bieån tìm chaâu baùu, ñöõïc chaâu baùu roài trôû veà con môùi cöôùi vôï", vua chaáp thuaän, Thieän haïnh vui möøng söûa soaïn haønh lyù vaø löông thöïc ñeå ñi. AÙc haïnh thaáy roài suy nghó: "anh ta ñöõïc moïi ngöôøi trong vaø ngoaøi nöôùc ñeàu yeâu meán, neáu anh ra bieån tìm ñöõïc chaâu baùu trôû veà, anh caøng ñöõïc moïi ngöôøi kính troïng. Chaéc chaén cha seõ cho anh aáy noái ngoâi vua, ta seõ khoâng coù phaàn, nay ta neân ñi theo tìm dòp thuaän tieän gieát cheát anh aáy roài trôû veà; luùc ñoù duø muoán hay khoâng muoán cha cuõng phaûi cho ta noái ngoâi vua", nghó roài lieàn xin vua cha cho ñi theo anh, vua chaáp thuaän, AÙc haïnh vui möøng söûa soan haønh lyù ñi theo anh. Luùc ñoù Thieän haïnh ñaùnh troáng thoâng baùo: "toâi saép ra bieån tìm chaâu baùu, ai muoán ñi theo thì haõy chuaån bò löông thöïc haønh lyù. Toâi laø thöông chuû seõ baûo veä caùc vò thoaùt khoûi tai naïn treân bôø döôùi nöôùc, caùc vò khoûi phaûi lo sôï cuõng khoâng phaûi ñoùng thueá", sau khi nghe thoâng baùo naøy coù naêm traêm ngöôøi ñeán xin cuøng ñi theo, Thieän haïnh choïn ngaøy toát roài leân ñöôøng... Khi saép ra bieån, Thieän haïnh baûo em: "neáu thuyeàn coù gaëp naïn gì, em cöù baùm theo anh, khoâng neân lo sôï", AÙc haïnh noùi: "seõ nghe theo lôøi anh". Thuyeàn gaëp thuaän gioù neân mau ñeán ñöõïc ñaûo chaâu baùu, thuyeàn sö baûo moïi ngöôøi leân ñaûo tuøy yù laáy, moïi ngöôøi vui möøng leân ñaûo hoát laáy chaâu baùu chaát ñaày thuyeàn, Thieän haïnh chæ laáy haït chaâu Nhö yù coät vaøo trong thaét löng roài leân thuyeàn trôû veà. Khi thuyeàn saép tôøi bôø kia thì boãng bò caù Ma kieät phaù vôõ thuyeàn, ngöôøi vaø chaâu baùu ñeàu chìm, chæ töø coù Thieän haïnh vaø AÙc haïnh nhôø baùm theo anh maø ñöõïc vaøo bôø. Tôùi bôø, Thieän haïnh caûm thaáy meät neân naèm nguû; khi baùm theo anh,

AÙc haïnh ñaõ thaáy haït chaâu Nhö yù coät ôû thaét löng cuûa Thieän haïnh, luùc ñoù lieàn suy nghó: “anh ta coøn baûo chaâu, ta laïi maát heát taát caû, ta nhaân dòp naøy ñaâm muø maét anh roài laáy haït chaâu naøy mang veà”, nghó roài lieàn duøng caây nhoïn ñaâm muø maét Thieän haïnh roài boû ñi. Luùc ñoù do bò muø maét neân Thieän haïnh khoâng bieát ñöôøng trôû veà, sau ñoù coù moät ngöôøi chaên boø gaëp lieàn hoûi Thieän haïnh töø ñaâu ñeán, Thieän haïnh keå laïi söï vieäc treân, ngöôøi chaên boø nghe xong khôûi taâm töø bi daãn veà nhaø. Luùc ôû trong nhaø ngöôøi chaên boø, Thieän haïnh thöôøng chôi ñaøn, vôï ngöôøi chaên boø nghe tieáng ñaøn sanh taâm yeâu thích vaø khôûi duïc nhieãm neân yeâu caàu Thieän haïnh cuøng tö thoâng; Thieän haïnh nghe roài lieàn bòt tai noùi raèng: “ñöøng noùi lôøi naøy toâi khoâng muoán nghe, naøng nhö laø em ta sao laïi thoát ra lôøi naøy”. Phaät baûo caùc Bí-soâ: “thöôøng tình cuûa theá gian laø höõu tình ñoái vôùi ngöôøi vôï maø mình thöông yeâu, khi nghe noùi bò ngöôøi laøm nhuïc ñeàu sanh taâm töùc giaän, trong taát caû oaùn thuø thì oaùn thuø naøy naëng nhaát”.

SOÁ 1450 - CAÊN BAÛN THUYEÁT NHAÁT THIEÁT HÖÕU BOÄ TYØ NAÏI DA PHAÙ TAÊNG SÖÏ, Quyeån 15 472

Sau khi nghe vôï noùi xong, ngöôøi chaên boø raát töùc giaän suy nghó: “ngöôøi naøy phaïm toäi naëng nhöng bò muø maét töùc laø chòu quaû baùo roài, ta khoâng caàn phaûi gieát haïi, chæ neân ñuoåi ñi maø thoâi”, nghó roài lieàn ñuoåi Thieän haïnh ra khoûi nhaø, Thieän haïnh oâm ñaøn ñi qua caùc thaønh aáp xin aên ñeå soáng. Thôøi gian sau, vua cha baêng haø, AÙc haïnh leân noái ngoâi, Thieän haïnh luùc ñoù ñi daàn ñeán nöôùc cuûa ngöôøi vôï ñaõ ñính hoân tröôùc kia. Luùc ñoù coâng chuùa ñöôïc nhieàu ngöôøi ñeán caàu hoân, vua baûo coâng chuùa: “tröôùc ñaây ta höùa gaû con cho Thieän haïnh, nhöng Thieän haïnh ra bieån khoâng may ñaõ cheát. Nay caùc vöông töû ñua nhau ñeán caàu hoân, neáu ta khoâng thuaän gaû thì caùc vöông töû naøy seõ töùc giaän, yù cuûa con nhö theá naøo?”, coâng chuùa taâu: “xin phuï vöông haõy ra lònh cho daân chuùng queùt doïn saïch seõ ñöôøng phoá roài trieäu taäp taát caû ngöôøi nam trong ngaoøi nöôùc ñeán, con seõ tuyeån choïn”, vua lieàn y theo lôøi coâng chuùa ra lònh queùt doïn saïch seõ ñöôøng phoá vaø cho ñaùnh troáng thoâng baùo: “ta coù coâng chuùa muoán xuaát gia neân taäp hoïp taát caû ngöôøi nam ôû trong vaø ngoaøi nöôùc ñeán ñeån keùn choïn phoø maõ”. Saùng hoâm sau, coâng chuùA-trang ñieåm loäng laãy roài cuøng caùc theå nöõ böôùc ra gioáng nhö thieân nöõ Kieát töôøng ôû trong röøng hoa töôi ñeïp cuûa vöôøn Hoan hæ. Coâng chuùa laàn löôït ñi qua traêm vaïn ngöôøi ñeå keùn choïn, luùc ñoù Thieän haïnh ñang ñöùng ñaùnh ñaøn ôû moät goùc ñöôøng. Do nghieäp löïc cuûa höõu tình, khi nhaân duyeân hoäi hoïp thì gaëp nhau neân khi nghe tieáng ñaøn naøy, coâng chuùa lieàn meán moä neân neùm voøng hoa leân ngöôøi Thieän haïnh vaø noùi: “ngöôøi naøy laø choàng toâi”. Moïi ngöôøi thaáy vieäc naøy roài ñeàu buoàn raàu cheâ traùch: “trong ñaïi chuùng naøy raát nhieàu ngöôøi laø haøo toäc, laø ñaïi thaàn, vöông töû cao sang, treû tuoåi ñaùng yeâu; sao coâng chuùa laïi boû nhöõng ngöôøi naøy maø choïn ngöôøi muø laøm choàng”, caän thaàn cuûa vua cuõng buoàn raàu ñem vieäc naøy taâu leân vua, vua nghe roài cuõng buoàn raàu noùi vôùi coâng chuùa: “con coù yù gì maø

khoâng choïn ngöôøi haøo toäc, hoaëc vöông töû ñaïi thaàn treû tuoåi ñaùng yeâu, laïi ñi choïn ngöôøi muø?", coâng chuùa ñaùp laø vì yeâu meán, vua noùi: "neáu vaäy thì con haõy ñi theo ngöôøi muø ñoù, khoâng neân ôû ñaây nöõa". Coâng chuùa lieàn ñi ñeán choã ngöôøi muø noùi: "töø nay anh laø choàng toâi", Thieän haïnh noùi: "toâi laø ngöôøi muø, vì sao coâ laïi laøm vieäc phi lyù naøy", coâng chuùa noùi: "toâi seõ khoâng thay ñoåi chuû yù", Thieän haïnh noùi: "laøm sao bieát ñöôïc?", coâng chuùa noùi: "anh haõy laøm chöùng cho lôøi chaân thaät cuûa toâi, neáu toâi ñoái vôùi anh cuõng nhö ñoái vôùi vöông töû Thieän haïnh seõ khoâng thay loøng thì xin cho moät maét cuûa anh ñöôïc saùng laïi nhö xöa", do noùi lôøi chaân thaät neân moät con maét cuûa Thieän haïnh lieàn saùng laïi, Thieän haïnh noùi: "ta chính laø Thieän haïnh ñaõ bò em ta laø AÙc haïnh laøm haïi", coâng chuùa noùi: "laøm sao bieát ñöôïc?", Thieän haïnh noùi: "khi ta bò

AÙc haïnh ñaâm muø maét, ta khoâng moät chuùt saân haän, neáu lôøi naøy laø chaân thaät thì xin cho con maét coøn laïi ñöôïc bình phuïc nhö xöa", do noùi lôøi chaân thaät neân caû hai maét ñeàu ñöôïc saùng trôû laïi. Coâng chuùa daãn Thieän haïnh ñeán choã vua cha keå laïi söï vieäc treân, vua nghe roài heát söùc ngaïc nhieân lieàn cho toå chöùc hoân leã, sau ñoù daãn binh maõ ñöa Thieän haïnh trôû veà nöôùc, ñaùnh ñuoåi AÙc haïnh vaø laäp Thieän haïnh leân laøm vua. Phaät baûo caùc Bí-soâ: "Thieän haïnh thuôû xöa chính laø thaân ta ngaøy nay, AÙc haïnh chính laø Ñeà-baø-ñaït-ña; khoâng phaûi chæ ngaøy nay voâ aân, khoâng baùo aân maø ngaøy xöa cuõng vaäy".

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.